

28 Φεβρουαρίου, 1991

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΕΛΕΝΗ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ ΚΑΙ ΑΛΛΟΣ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΚΑΙ/Η
ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 435/90).

-
- 5 *Σύνταγμα — Άρθρο 23(4) και (8) — Εξουσία για απαλλοτρίωση και επίταξη δίδεται μεταξύ άλλων και στην Κοινοτική Συνέλευση — Με τον Ν. 12/65 οι διοικητικές αρμοδιότητες της Συνέλευσης για εκπαιδευτικά, μορφωτικά και διδακτικά θέματα μεταβιβάστηκαν στο Υπουργείο Παιδείας και όλα τα υπόλοιπα στο Υπουργικό Συμβούλιο — Η εξουσία για απαλλοτρίωση και επίταξη ορθά ασκείται από το Υπουργικό Συμβούλιο.*
- 10 *Ο Περί Στοιχειώδους Εκπαιδύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1970 (Αρ. 69/70) — Άρθρο 16(2) — Τα μέλη των Σχολικών Εφορειών για τις πόλεις διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο.*
- Διοικητικό Δίκαιο — Γενικές Αρχές — Αρχή της επιλογής από τη διοίκηση του λιγότερου επαχθούς μέτρου για τον διοικούμενο — Η στέρηση ατομικού δικαιώματος μόνο στον απόλυτα αναγκαίο βαθμό.*
- 15 *Σύνταγμα — Άρθρο 23(4) — Εξουσία απαλλοτρίωσης — Ασκείται όταν η απαλλοτρίωση καθίσταται αναγκαία για τη δημόσια ωφέλεια — Σκοπός και λόγοι απαλλοτρίωσης πρέπει να καθορίζονται με σαφήνεια.*
- 20 *Με την προσφυγή αυτή οι αιτητές ζήτησαν την ακύρωση Διατάγματος Απαλλοτρίωσης μέρους του Τεμαχίου 1165 του συμπλέγματος "G", της ενορίας Αγίου Βασιλείου στο Στρόβολο, που εκδόθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.*

Το Τεμάχιο 1165 εφάπτετο του χώρου του Γ' Δημοτικού Σχολείου Στροβόλου και επειδή οι ανάγκες του σχολείου καλύπτονταν με πρόχειρα κατασκευάσματα λυόμενου τύπου, η Σχολική Εφορεία Στροβόλου αποφάσισε να αγοράσει μέρος του Τεμαχίου 1165 των αιτητών, μεταξύ άλλων, πράγμα όμως που δεν κατέστη δυνατόν λόγω της άρνησής τους, οπότε η Εφορεία εισηγήθηκε και τελικά πέτυχε την αναγκαστική απαλλοτρίωση του "απαραίτητου τμήματος από το Υπουργικό Συμβούλιο) (όπως και την επίταξή του), που προσβλήθηκε στην παρούσα προσφυγή με διάφορους προβληθέντες λόγους ακυρότητας. 5 10

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

(1) Η εξουσία για απαλλοτρίωση και επίταξη προβλέπεται από το ίδιο το Σύνταγμα (παράγραφοι 4 και 8 του Άρθρου 23) και με βάση το άρθρο 3(3)ε) του Νόμου 12/65 έχει μεταβιβαστεί και ασκείται από το Υπουργικό Συμβούλιο. (Το όλο σκεπτικό και το ιστορικό της γενέσεως του Νόμου 12/65 μετά την αυτοδιάλυση της Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης αναλύεται στο κείμενο της απόφασης). 15

(2) Το νέο Άρθρο 16(2), που αποτελεί μέρος του περί Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως (Τροποποιητικού) Νόμου του 1970, (Ν. 69/70), ο οποίος τροποποίησε την περί Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως Νομοθεσία, προνοεί ότι τα μέλη των Σχολικών Εφορειών για τις πόλεις διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο με διετή θητεία, όπως έγινε και στην περίπτωση της Σχολικής Εφορείας Στροβόλου οπότε η ύπαρξη και συγκρότησή της είναι νόμιμη. 20 25

(3) Είναι σαφές με βάση την παράγραφο 4 του Άρθρου 23 του Συντάγματος ότι αν γίνει απαλλοτρίωση από το Υπουργικό Συμβούλιο για ένα αθλητικό σωματείο π.χ., την αποζημίωση βεβαίως θα καταβάλει το σωματείο υπέρ του οποίου γίνεται η απαλλοτρίωση. Το ίδιο ισχύει και για τις Σχολικές Εφορείες. Ο συνταγματικός νομοθέτης περιόρισε την άσκηση της εξουσίας της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης στους πλέον υπεύθυνους φορείς της Εξουσίας και δεν έδωσε τέτοια εξουσία σε διάφορες οργανώσεις, ιδρύματα κλπ., για πρόδηλους λόγους. 30 35

(4) Τα ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου στοιχεία, στην παρούσα υπόθεση, δικαιολογούν απόλυτα την αναγκαιότητα της απαλλοτρίωσης. Η έρευνα που έγινε σε όλα τα στάδια είναι πλήρης και δεν οδήγησε σε πλάνη περί τα πράγματα. Ούτε οι αιτητές υπέδειξαν άλλη κατάλληλη γη ούτε υπάρχει τέτοια γη. Η εισήγηση των αιτητών για ενοικίαση γης και κυρίως για τεματισμό της χρήσης του χώρου των αθλοπαιδιών και οικοδόμηση επάνω σε αυτόν είναι η επαχθέστερη για την παιδεία του τόπου και για την ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών της Ελληνικής Κοινότητας της περιοχής. Η λύση που προτιμήθηκε ήταν πράγματι η μόνη και η ολιγότερο επαχθής. Ο λόγος της απαλλοτρίωσης εκφράζεται με 40 45

4 Α.Α.Δ. Συμεωνίδη κ.ά. ν. Δημοκρατίας κ.ά.

σαφήνεια στην Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου και στο προσβαλλόμενο Διάταγμα. Η αιτιολογία είναι νόμιμη, επαρκής και σαφής. Οι λόγοι που προβλήθηκαν από τους αιτητές είναι αβάσιμοι.

5 Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Venglis v. The Electricity Authority of Cyprus (1965) 3 C.L.R. 252

10 *Chrysochou Bros. v. (1) The Cyprus Telecommunications Authority (2) The Republic of Cyprus, through the Council of Ministers (1966) 3 C.L.R. 482*

Glyki and Another v. The Municipal Corporation of Famagusta (1967) 3 C.L.R. 677

Lefkaritis Bros. v. Republic (1980) 3 C.L.R. 34

Agrotis v. Electricity Authority (1981) 3 C.L.R. 503

15 *Κολοकाσίδου και Άλλη ν. Της Δημοκρατίας (Προσφυγή Αρ. 731/87, ημερ. 10.2.90)*

Προσφυγή.

Προσφυγή για την ακύρωση διατάγματος απαλλοτριώ-
σης μέρους του τεμαχίου 1165 του συμπλέγματος "G" της
20 ενορίας Αγίου Βασιλείου στο Στρόβολο που δημοσιεύτηκε
στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας Αρ. 2495 ημερ.
6.4.1990.

Α.Σ. Αγγελίδης, για τον αιτητή.

25 Π. Πετρίδου (Κα.), Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α' για
τους καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

Ο Δικαστής κ. Στυλιανίδης ανάγνωσε την ακόλουθη
απόφαση.

30 ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ: Με την προσφυγή αυτή οι αιτητές
ζητούν την ακύρωση Διατάγματος Απαλλοτριώσεως μέρους
του Τεμαχίου 1165 του συμπλέγματος "G", της ενορίας
Αγίου Βασιλείου στο Στρόβολο, που εκδόθηκε από το
Υπουργικό Συμβούλιο και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη

Εφημερίδα της Δημοκρατίας Αρ. 2495, ημερομηνίας 6 Απριλίου, 1990, Παράρτημα Τρίτο, Μέρος ΙΙ, Αρ. Γνωστοποίησης 494, σελ. 394. Οι λόγοι ακυρότητας που προβάλλονται είναι:-

1. Αναρμοδιότητα Υπουργικού Συμβουλίου. 5
2. Ανυπαρξία και αναρμοδιότητα Σχολικής Εφορείας Στροβόλου.
3. Έλλειψη δέουσας έρευνας και πλάνη περί τα πράγματα.
4. Έλλειψη νόμιμης αιτιολογίας. 10
5. Επιλογή της επαχθέστερης μεθόδου εξυπηρέτησης του σκοπού της απαλλοτρίωσης.

Τα γεγονότα που περιβάλλουν την υπόθεση έχουν:-

Το Τεμάχιο 1165 του συμπλέγματος "G" του Δήμου Στροβόλου εφάπτεται του χώρου του Γ' Δημοτικού Σχολείου Στροβόλου, ενορίας Αγίου Βασιλείου. Δώδεκα τμήματα του σχολείου αυτού στεγάζονται σε πρόχειρα κατασκευάσματα λυόμενου τύπου, που τοποθετήθηκαν στο τμήμα της σχολικής αυλής, που αποτελεί μέρος του χώρου αθλοπαιδιών του σχολείου. 20

Η Σχολική Εφορεία Στροβόλου, (η "Εφορεία"), αποφάσισε να αγοράσει μέρος του Τεμαχίου 1165 των αιτητών και μέρος του Τεμαχίου 991, για την ανέγερση σχολικού κτιρίου για τις ανάγκες της δημοτικής παιδείας της περιοχής. 25

Στις 28 Μαρτίου, 1988, ο Πρόεδρος της Εφορείας, με επιστολή, κοινοποίησε τούτο στην αιτήτρια 1 και άλλους και ζήτησε να πληροποιηθεί τις απαιτήσεις τους σχετικά με την αξία του κτήματός τους.

Στις 12 Απριλίου, 1988, η αιτήτρια 1, με επιστολή του δικηγόρου της, πληροφόρησε την Εφορεία ότι υπάρχουν συνιδιοκτήτες ανήλικοι - πρόδηλα οι αιτητές 2 στην παρούσα προσφυγή - και έδωσε αρνητική απάντηση.

5 Στις 13 Μαΐου, 1988, η Εφορεία με νέα επιστολή της πληροφόρησε τους αιτητές ότι θεωρεί αναγκαία την αγορά του κτήματός τους και τους παρακάλεσε να την πληροφορήσουν σχετικά με τις οικονομικές τους απαιτήσεις.

10 Στις 31 Μαΐου, 1988, με επιστολή του ο δικηγόρος των αιτητών, ουσιαστικά, αναφέρθηκε στο περιεχόμενο της προηγούμενης επιστολής του.

15 Στις 19 Δεκεμβρίου, 1988, η Εφορεία, με επιστολή προς το δικηγόρο των αιτητών, πρόσφερε £25,000.- για το μέρος του Τεμαχίου 1165 που πρότεινε να αγοράσει, το οποίο φαινόταν με γαλάζιο χρώμα στο τοπογραφικό σχέδιο που επισύναψε.

Είναι γεγονός ότι το Επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο Λευκωσίας είχε εκτιμήσει την αξία του μέρους τούτου σε £30,000.-.

20 Στις 5 Ιανουαρίου, 1989, ο δικηγόρος των αιτητών πληροφόρησε την Εφορεία ότι οι πελάτες του δεν επιθυμούν την πώληση του κτήματός τους.

25 Στις 20 Ιανουαρίου, 1989, η Εφορεία απευθύνθηκε στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας και ζήτησε την προώθηση της απαλλοτρίωσης των σχετικών τμημάτων των πιο πάνω αναφερομένων τεμαχίων. Επισύναψε δε όλα τα σχετικά έγγραφα.

30 Το Υπουργείο Παιδείας υπέβαλε Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο για την απαλλοτρίωση και επίταξη της πιο πάνω περιουσίας.

Το Υπουργικό Συμβούλιο, με Απόφαση του 32.478, ημερομηνίας 26 Οκτωβρίου, 1989, αποφάσισε, με βάση το

Άρθρο 4 των περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως Νόμων του 1962 έως 1988, (Αρ. 15/62, 25/83, 148/85 και 84/88), (ο "Νόμος"), την έκδοση Γνωστοποίησης Απαλλοτριώσεως για σκοπούς δημόσιας ωφέλειας, δηλαδή, για σχολικούς σκοπούς - επέκταση του Γ' Δημοτικού Σχολείου 5 Στροβόλου. Ταυτόχρονα, αποφάσισε την έκδοση Διατάγματος Επίταξης της ίδιας ιδιοκτησίας, με βάση το Άρθρο 4 των περί Επίταξεως Ιδιοκτησίας Νόμων του 1962 έως 1986, (Αρ. 21/62, 50/66, 61/75, 43/86).

Η Γνωστοποίηση Απαλλοτριώσεως δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας Αρ. 2457, ημερομηνίας 17 Νοεμβρίου, 1989, Παράρτημα Τρίτο, Μέρος II, Αρ. Γνωστοποίησης 1758, σελ. 1622. 10

Ο δικηγόρος των αιτητών υπέβαλε εμπρόθεσμη ένσταση στις 25 Νοεμβρίου, 1989. 15

Η ένσταση στάλθηκε από τον Αναπληρωτή Έπαρχο στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας. Το Υπουργείο Παιδείας την παρέπεμψε στο Υπουργικό Συμβούλιο με πρόταση απόρριψης.

Το Υπουργικό Συμβούλιο, αφού μελέτησε την ένσταση και έλαβε υπόψη του όλες γενικά τις περιστάσεις, αποφάσισε να την απορρίψει - (βλ. Απόφαση 33.182, ημερομηνίας 15 Μαρτίου, 1990). 20

Με βάση το Άρθρο 6 του Νόμου, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε την έκδοση από την Κυπριακή Δημοκρατία του επίδικου Διατάγματος Απαλλοτριώσεως, για την επέκταση του κτιρίου του Γ' Δημοτικού Σχολείου Στροβόλου. 25

Ο δικηγόρος των αιτητών ισχυρίστηκε ότι η αρμοδιότητα για έκδοση διατάγματος απαλλοτριώσεως απονεμήθηκε από το Σύνταγμα - Άρθρο 87.1 (α) και (β) - στην Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση. Μετά την αυτοδιάλυση της Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης, με τον περί Μεταβίβασης της Ασκήσεως των Αρμοδιοτήτων της Ελληνικής 30

Κοινοτικής Συνελεύσεως και περί Υπουργείου Παιδείας Νόμον του 1965, (Αρ. 12/65), Άρθρο 3(3)(α), ("Νόμος 12/65"), η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής ανατέθηκε στο Υπουργείο Παιδείας. Ως εκ τούτου, το Υπουργικό Συμβούλιο δεν έχει εξουσία - αρμοδιότητα.

Η απαλλοτρίωση είναι στέρηση του δικαιώματος ιδιοκτησίας, το οποίο κατοχυρώνεται με το Άρθρο 23.1 του Συντάγματος.

Η παράγραφος 4 του Άρθρου 23 του Συντάγματος παρέχει εξουσία αναγκαστικής απαλλοτρίωσης κινητής ή ακίνητης ιδιοκτησίας, ή οποιοδήποτε δικαιώματος ή συμφέροντος πάνω σε τέτοια ιδιοκτησία, στη Δημοκρατία, σε δημοτική αρχή, στην Κοινοτική Συνέλευση και σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, στο οποίο παραχωρήθηκε τέτοιο δικαίωμα από νόμο. Η εξουσία αυτή της Κοινοτικής Συνέλευσης, όπως προσδιορίζει η παράγραφος 4, ασκείται: "υπέρ εκπαιδευτικών, θρησκευτικών, φιλανθρωπικών ή αθλητικών σωματείων, οργανώσεων ή ιδρυμάτων υποκειμένων εις την αρμοδιότητα αυτής και μόνον εις βάρος προσώπων ανηκόντων εις την αντίστοιχον κοινότητα,".

Το Άρθρο 87 του Συντάγματος, στο οποίο αναφέρθηκε ο ευπαιδευτος δικηγόρος των αιτητών, προνοεί μόνο για τη νομοθετική εξουσία των Κοινοτικών Συνελεύσεων. Το Άρθρο 87 δεν έχει σχέση, ή συνάφεια με αναγκαστική απαλλοτρίωση, ή με τις πρόνοιες του Άρθρου 23 του Συντάγματος.

Ο κοινός νομοθέτης στο Άρθρο 2 του Νόμου όρισε Απαλλοτριούσα Αρχή, μεταξύ άλλων, Κοινοτική Συνέλευση, για οποιοδήποτε από τους σκοπούς που καθορίζονται, και με τους όρους που προβλέπονται στη σχετική παράγραφο του Άρθρου 23 του Συντάγματος.

Η Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση, αφού λειτούργησε μέχρι το Μάρτη του 1965, ομόφωνα αποφάσισε - επειδή η συνέχιση της λειτουργίας της ως ανεξάρτητης κρατικής εξουσίας θίγει την ενότητα του κράτους, η έλλειψη της

οποίας δημιουργεί δυσεπίλυτα εκπαιδευτικά, οικονομικά, κοινωνικά και διοικητικά προβλήματα, και, επειδή το δημόσιο συμφέρο επιβάλλει όπως οι αρμοδιότητες που ανήκουν στην Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση περιέλθουν στην ενιαία Νομοθετική και Εκτελεστική Εξουσία της Δημοκρατίας - να αποποιηθεί από την 31η Μαρτίου, 1965, τις αρμοδιότητές της και να καλέσει την Κυβέρνηση της Δημοκρατίας και τη Βουλή των Αντιπροσώπων να μεριμνήσουν όπως, όσον το δυνατό ταχύτερο, περιέλθουν οι βασικές για το εθνικό μέλλον του λαού αρμοδιότητες της Συνέλευσης στην εξουσία της Δημοκρατίας. Η απόφαση αυτή της αυτοδιάλυσης και αποποίησης των αρμοδιοτήτων δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, Αρ. 397, της 25ης Μαρτίου, 1965, Παράρτημα Τέταρτον, Μέρος III, σελ. 7.

Με την απόφαση αυτή δημιουργήθηκε κενό εξουσίας. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Συνέλευσης ήταν επιβεβλημένη για την απρόσκοπτη λειτουργία της πολιτείας και την παροχή ουσιαστών υπηρεσιών.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων, αφού έλαβε υπόψη τα πιο πάνω και την ανάγκη της Κοινοτικής Συνέλευσης προς αυτή, με β' τάξη της ανάγκης, αποφάσισε να λάβει νομοθετικά μέτρα για τη λειτουργία του πολιτεύματος και την πλήρωση του πολιτειακού κενού. Θέσπισε τον Νόμο 12/65.

Με το Άρθρο 3(2), η άσκηση της νομοθετικής αρμοδιότητας της Συνέλευσης μεταβιβάστηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Το Άρθρο 3(3)(α) ορίζει ότι οι διοικητικές αρμοδιότητες της Συνέλευσης για τα εκπαιδευτικά, μορφωτικά και διδακτικά θέματα μεταβιβάζονται στο Υπουργείο Παιδείας που συστάθηκε με το Νόμο τούτο.

Με το Άρθρο 3(3)(ε), όλα τα υπόλοιπα θέματα μεταβιβάστηκαν στο Υπουργικό Συμβούλιο και ασκούνται από τέτοιο όργανο, αρχή ή πρόσωπο, και με τέτοιο τρόπο,

όπως ήθελε με απόφαση του καθορίσει το Υπουργικό Συμβούλιο.

Η εξουσία για απαλλοτρίωση και επίταξη με βάση τις παραγράφους 4 και 8 του Άρθρου 23 του Συντάγματος, 5 αντίστοιχα, είναι έξω από την οροθέτηση των θεμάτων που ανατέθηκαν στο Υπουργείο Παιδείας και, ως εκ τούτου, έχει μεταβιβαστεί και ασκείται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Ο δικηγόρος των αιτητών υποστήριξε ότι το Υπουργικό Συμβούλιο δεν έχει εξουσία διορισμού των Σχολικών Εφορειών, γιατί με το Άρθρο 8(2) του Νόμου 12/65 και το Σύνταγμα, το Υπουργικό Συμβούλιο δεν μπορεί να διορίζει Σχολικές Εφορείες. Η Σχολική Εφορεία Στροβόλου διορίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο. Ως εκ τούτου, η 15 υπόσταση και η συγκρότησή της είναι άκυρη.

Δεν θεωρείται από το Δικαστήριο τούτο αναγκαία ή χρήσιμη η αναδρομή στους Νόμους της Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης που πρόβλεπαν για το διορισμό Σχολικών Εφορειών.

20 Το Άρθρο 8(1) του Νόμου 12/65 προβλέπει ότι οι Νόμοι της Συνέλευσης θα εξακολουθήσουν να ισχύουν μέχρις ότου τροποποιηθούν ή καταργηθούν με οποιοδήποτε νόμο που θα ψηφίσει η Βουλή των Αντιπροσώπων.

25 Το Άρθρο 6 του περί Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμου του 1970, (Αρ. 69/70), τροποποίησε την περί Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως Νομοθεσία, (Κεφ. 166, Νόμοι Αρ. 21/59, 19/67, 62/68, Ε.Κ.Ν. 7/62, 14/62, 16/62, 7/63, 11/63, 1/64, 12/64), με την προσθήκη των Άρθρων 16-20.

30 Οι πλαγιότιτλοι των πιο πάνω άρθρων είναι:-

"Σχολικάί εφορείαι. Πλήρωσις κενής θέσεως εν σχολική εφορεία. Αρμοδιότητες σχολικών εφορειών. Συνεδριάσεις σχολικών εφορειών. Απαγόρευσις συναλλα-

γών προσποριζουσών οφέλη εις μέλη σχολικών εφορειών."

Το νέο Άρθρο 16(2) προνοεί ότι τα μέλη των Σχολικών Εφορειών για τις πόλεις διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο, με διορισμό που δημοσιεύεται στην Επίσημη 5 Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Αυτό αποτελεί πλήρη απάντηση στον ισχυρισμό του δικηγόρου των αιτητών.

Η θητεία των Σχολικών Εφορειών, με βάση το Άρθρο 16(3) της περί Στοιχειώδους Εκπαιδύσεως Νομοθεσίας, 10 είναι διετής.

Η Σχολική Εφορεία της πόλης - Δήμου - Στροβόλου διορίστηκε από το αρμόδιο όργανο της Δημοκρατίας - το Υπουργικό Συμβούλιο - και η ύπαρξη και συγκρότησή της 15 είναι νόμιμη.

Οι αιτητές πρόβαλαν τον ισχυρισμό ότι, επειδή την εύλογη και δίκαιη αποζημίωση για την αναγκαστική απαλλοτρίωση θα πληρώσει η Σχολική Εφορεία Στροβόλου, ενώ με το Νόμο η εγγραφή γίνεται στο όνομα της Απαλλοτριούσας Αρχής, αυτό είναι παράνομο και, ως εκ τούτου, 20 το προσβαλλόμενο Διάταγμα πρέπει να ακυρωθεί.

Η φρασεολογία της παραγράφου 4 του Άρθρου 23 του Συντάγματος είναι καθαρή. Η Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση - και μετά την 31η Μαρτίου, 1965, το Υπουργικό Συμβούλιο - προβαίνει σε καταναγκαστική απαλλοτρίωση 25 υπέρ εκπαιδευτικών, θρησκευτικών, φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων υποκειμένων στην αρμοδιότητα αυτής.

Ως εκ τούτου, αν γίνει απαλλοτρίωση από το Υπουργικό Συμβούλιο για αθλητικό σωματείο ή ίδρυμα μελών της 30 Ελληνικής Κοινότητας, την αποζημίωση, βεβαίως, θα καταβάλει το σωματείο ή το ίδρυμα υπέρ του οποίου γίνεται η απαλλοτρίωση. Το ίδιο και για τις Σχολικές Εφορείες

και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Ο συνταγματικός νομοθέτης περιόρισε την άσκηση της εξουσίας της καταναγκαστικής απαλλοτριώσης στους πλέον υπεύθυνους φορείς της Εξουσίας - τη Δημοκρατία 5 και την Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση - και δεν έδωσε εξουσία απαλλοτριώσης σε διάφορες οργανώσεις, ιδρύματα, κλπ., για πρόδηλους λόγους.

Οι αιτητές ισχυρίστηκαν ότι δεν ερευνήθηκε η πιθανότητα 10 χρησιμοποίησης ως οικοδομικού χώρου του χώρου του αθλοπαιδιών, ο οποίος χρησιμοποιείται κατά τις εργάσιμες ώρες του σχολείου από τους μαθητές και κατά τις μη εργάσιμες από αθλητικό σωματείο, και/ή η πιθανότητα 15 ανέγερσης ορόφου πάνω από το υφιστάμενο σχολείο. Εισηγήθηκαν, επίσης, ότι μπορούσε να εκπληρωθεί ο σκοπός 20 της απαλλοτριώσης με ενοικίαση γης, αντί απόκτηση, και έτσι δεν προτιμήθηκε η ολιγότερο επαχθής για το διοικούμενο λύση. Τα πιο πάνω θεμελιώνουν και στοιχειοθετούν έλλειψη δέουσας έρευνας, πλάνη περί τα πράγματα, έλλειψη νόμιμης αιτιολογίας και κατάχρηση ή κακή χρήση της 20 διακριτικής εξουσίας από τη Διοίκηση.

Η παράλειψη να γίνει η δέουσα έρευνα, η οποία προξενεί έλλειψη γνώσεων των ουσιωδών γεγονότων, έχει ως αποτέλεσμα την ακύρωση της σχετικής διοικητικής πράξης.

25 Πλάνη περί τα πράγματα συνίσταται, είτε με τη λήψη υπόψη μη υφιστάμενου γεγονότος, είτε με τη μη λήψη υπόψη υπάρχοντος γεγονότος.

Η Διοίκηση πρέπει να ασκεί την εξουσία της με αντικειμενικά κριτήρια και εύλογο τρόπο.

30 Το νόημα της εύλογης διακριτικής εξουσίας περιέχει το δικαίωμα διοικητικού οργάνου να εκλέξει μεταξύ δυνατών λύσεων, τις οποίες μπορούσε να υιοθετήσει λογικό πρόσωπο με διαφορετική γνώμη ή εκλογή.

Η αναγκαστική απαλλοτριώση πρέπει να αποσκοπεί αμέσως στη δημόσια ωφέλεια.

Η στέρηση της ιδιοκτησίας αποτελεί επαχθές μέτρο, που πρέπει να επιβάλλεται μόνο όταν ο σκοπός της αναγκαστικής απαλλοτριώσης δεν μπορεί να ικανοποιηθεί με 5 άλλο τρόπο.

Στο Ευρετήριο Νομολογίας Συμβουλίου της Επικρατείας, 1961-1970, στη σελ. 538 αναφέρεται:-

"53. Η εις εκάστην συγκεκριμένην περίπτωσην αναγκαστικής απαλλοτριώσεως εκτίμησις περί της συνδρομής 10 της δημοσίας ωφελείας, ανήκει εις την διακριτικήν εξουσίαν της Διοικήσεως, μη υποκειμένην εις τον έλεγχον του Σ.τ.Ε., εκτός αν υφίσταται πλάνη περί τα πράγματα ή κατάχρησις εξουσίας ή κακή χρήσις της διακριτικής εξουσίας, 1348/61, 2531/64, 998/68." 15

Μια από τις αρχές της χρηστής διοίκησης είναι ότι, όταν η Διοίκηση έχει να επιλέξει μεταξύ δύο ή περισσότερων λύσεων, πρέπει να επιλέξει την ολιγότερο επαχθή για το διοικούμενο και να περιορίσει το επαχθές μέτρο της στέρησης ατομικού δικαιώματος στον απόλυτα αναγκαίο 20 βαθμό - (βλ., μεταξύ άλλων, *Maria Ch. Venglis and The Electricity Authority of Cyprus* (1965) 3 C.L.R. 252· *Chrysochou Bros. v. 1. The Cyprus Telecommunications Authority 2. The Republic of Cyprus, through the Council of Ministers* (1966) 3 C.L.R. 482· *Niovi Michael Glyki and Another v. The Municipal Corporation of Famagusta* (1967) 3 C.L.R. 677· *Lefkaritis Bros. v. Republic* (1980) 3 C.L.R. 34· *Agrotis v. Electricity Authority* (1981) 3 C.L.R. 503· *Αναστασία Κολοκασίδου και Άλλη v. Της Κυπριακής Δημοκρατίας*, Υπόθεση Αρ. 731/87 (Απόφαση δόθηκε στις 10 25 Φεβρουαρίου, 1990, δε δημοσιεύτηκε ακόμα)).

Το Σύνταγμα και το Άρθρο 4 του Νόμου προβλέπουν ότι η εξουσία απαλλοτριώσεως ασκείται όταν η απαλλοτριώση καθίσταται αναγκαία για τη δημόσια ωφέλεια. Ο σκοπός και οι λόγοι της απαλλοτριώσεως πρέπει να καθο- 35

ρίζονται με σαφήνεια.

Τα ενάπιον του Υπουργικού Συμβουλίου στοιχεία, τα οποία είναι τεκμήρια στο Δικαστήριο, δικαιολογούν απόλυτα την αναγκαιότητα της απαλλοτριώσης.

5 Η έρευνα που έγινε σε όλα τα στάδια από τη Σχολική Εφορεία, Υπουργείο Παιδείας, Αναπληρωτή Έπαρχο και τελικά Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο έλαβε υπόψη του όλα τα στοιχεία, είναι πλήρης και δεν οδήγησε σε πλάνη περί τα πράγματα.

10 Το Τεμάχιο 1165 είναι ένα πολύ μεγάλο τεμάχιο γης. Το απαλλοτριωνόμενο μέρος έχει σχήμα "Π" και προεξέχει μέσα στο χώρο του Δημοτικού Σχολείου.

Οι αιτητές δεν υπέδειξαν οποιαδήποτε άλλη γη. Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει άλλη γη. Η εισήγηση που
15 υπέβαλαν στο Δικαστήριο είναι η ενοικίαση γης για την ανέγερση σχολικών κτιρίων, ή ο τερματισμός της χρήσης του χώρου των αθλοπαιδιών και η οικοδόμηση πάνω σ' αυτό.

Η παιδεία, για να εκτελέσει τον προορισμό της, πρέπει
20 να αναπτύσσει τις πνευματικές, ηθικές και σωματικές ικανότητες των τροφίμων της. Οι αθλοπαιδιές, όχι μόνο αναπτύσσουν το σώμα, αλλά καλλιεργούν ψυχοσωματικά τους μαθητές. Το αρχαίο Ελληνικό ρητό "νους υγιής εν σώματι υγιή" βρίσκει εφαρμογή στους σκοπούς της εκπαι-
25 δευσης.

Η λύση που εισηγούνται οι αιτητές ήταν η επαχθέστερη για την παιδεία του τόπου και για την ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών της Ελληνικής κοινότητας της περιοχής.

30 Η λύση που προτιμήθηκε ήταν πράγματι η μόνη και η ολιγότερον επαχθής.

Ο λόγος της απαλλοτριώσης εκφράζεται με σαφήνεια

στην Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου και στο προσβαλλόμενο Διάταγμα. Η αιτιολογία είναι νόμιμη, επαρκής και σαφής.

Οι λόγοι που προβλήθηκαν από τους αιτητές είναι αβάσιμοι.

5

Για όλους τους πιο πάνω λόγους, η προσφυγή απορρίπτεται. Το προσβαλλόμενο Διάταγμα επικυρώνεται. Καμιά διαταγή για έξοδα.

Προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.